

Степань. Сторінки літопису

Чимало історичних і культурних пам'яток є на Поліссі. Одна з них - містечко Степань, відоме в минулому як релігійний і культурний осередок краю. Перша згадка про нього є в Галицько-Волинському літописі під 1290 роком. Спочатку містечко, охороняв дерев'яний, а потім мурований кам'яний замок, що був фортецею з високими земляними валами, дубовими частоколами, вежами, бійницями. Мав він підвісний міст, омивався водами Горині. Були тут і численні підземні ходи.

Степанський замок і всі володіння переходили від одного князя до іншого. Ось як описує М. Грушевський в "історії України-Руси" (т. 4, стор. 197). "Сам Свидригайло стояв на Горині в Степані, й нічого не робив, щоб увільнити Луцьк ! від облоги - видно, не міг організувати якогось поряднішого війська" (йдеться про добу Литовсько-Руської держави).

Степанські маєтки належали князям Гольшанським, Острозьким, Любомирським, Потоцьким. Через шлюбні зв'язки Потоцьких з графом Ворцелем містечко переходить у володіння останнього.

За історичними джерелами, Ворцелі отримали привілеї для проведення двох ярмарків у місті на день Покрови та у Федорову неділю (перший тиждень Великого посту).

Станіслав-Габрієль і Микола Ворцелі - польські революціонери-демократи, соціалісти-утопісти. Вони брали активну участь у польському повстанні 1830-31 рр. Були посередниками між південними декабристами та польськими повстанцями. Через це Степанський маєток у них конфіскували та продали на користь казни. У Степані лишились залишки склепу Ворцелів, де покоїться прах їх родини.

Велике значення в поширенні освітянських знань на Поліссі мав Степанський Михайлівський монастир, в якому знаходили притулок борці проти унії, зокрема архімандрит Ісакій Степанський і белгородський митрополит Лука. Вони разом з кн. Острозьким захищали православ'я на Брестському соборі. У період атеїзації радянського народу храми Степані були знищені.

Степанці від діда-прадіда передають односельцям цар Петро I, славетний месник Северин Наливайко., народний герой полковник Іван Богун, вулицями Степаня ходив російський письменник Олександр Купрін - автор повісті "Олеся".

У радянські часи в Степані було відкрито туристичний маршрут, що знайомив відвідувачів з культурними та історичними пам'ятками цього давнього поліського містечка.

На жаль; допоки не вдалося відтворити муроваників - пам'яток, що увічнюють боротьбу українського народу з татарами. Вони теж у свій час були знищені/Збереглися лише на полотнах місцевого художника-аматора Степана Чуприни, так і залишившись мрією художника, У радянську добу знищено було й склеп Ворцелів. Хочу висловити величезну вдячність голові селищної ради Михайлу Богоносу, який у такий складний час зумів

організувати експозицію історичного музею селища Степань. А ще подякувати наполегливості, працьовитості й ентузіазму вчительки Лілії Миколаївни Рачицької, яка на громадських засадах підготувала цю експозицію. Адже така багата історія цього давнього містечка повинна передаватись від покоління до покоління й служити справі патріотичного виховання.

Р. Тишкевич